

הלכות הדרף היומי

מסכת הוריות

תוכן עניינים

- א. כי גמירי הטאת שמתו בעליה במיתה הני מילי ביחיד אבל לא בצבור
לפי שאין מיתה בצבור 2.....
- ב. פר ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתייהם ... ירעו
לפי שאין הטאת צבור מתה 2.....
- ג. אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי ... על שם אחיהם יקראו בנחלתם
לנחלה הוקשו ולא לדבר אחר 3.....
- ד. חמש הטאות מתות ולד הטאת ותמורת הטאת וחטאת שמתו בעליה
וחטאת שנתכפרו בעליה וחטאת שעברה שנתה ואי אתה יכול לומר ולד הטאת
בצבור שאין צבור מפרישין נקבה ואי אתה יכול לומר תמורת הטאת בצבור שאין
תמורה בצבור ואי אתה יכול לומר הטאת שמתו בעליה בצבור שאין צבור מתים 3
הדרן עלך הורו בית דין 5.....
- פרק שני הורה בהן משיח 5.....
- א. הורה בהן משיח לעצמו שונג ועשה שונג מביא פר שונג ועשה מזיד
מזיד ועשה שונג פטור שהוראת בהן משיח לעצמו כהוראת ב"ד לצבור 5.....
- ב. שהורה ושכח מאיזה טעם הורה ובשעה שטעה אמר הריני עושה על
דעת הוראתו דמהו דתימא כיון דאילו מתידע ליה [שמא] הדר ביה כמזיד דמי ולא
לחייב קמ"ל 7

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת הוריות

דף ו.

א. כי גמירי חטאת שמתו בעליה במיתה הני מילי ביחיד אבל לא בצבור לפי שאין מיתה בצבור

כבר התבאר במסכת נזיר דף כה. שיש דינים בקרבן חטאת¹ מה שאינן בכל הקדשים, ויבואר עוד להלן, ומהם "חטאת שמתו בעליה" חטאת שמתו בעליה קודם הקרבתה, דבשאר קדשים מקריבין לאחר מותו ובהטאת תמות ואין הדברים אמורים אלא בחטאת יחיד בלבד, אבל חטאת צבור אין אתה יכול לומר שמתו בעליה, שאין כל ישראל מתים.

ב. פר ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתייהם... ירעו לפי שאין חטאת צבור מתה

כבר התבאר במסכת יומא דף נ. ודרף סה. ושבועות דף יא: ודרף יב. שפר² ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתייהן, ולא הספיק להקריבן עד שנמצאו הראשנים, וכן שעירי ע"ז כלומר כשהורו בי"ד בשגגה לעבוד ע"ז, שאבדו והפריש אחרים תחתייהן, ולא הספיק להקריבן עד שנמצאו הראשנים, ירעו עד שיפול בהן מום וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה לקיץ המזבח והיא הקרויה נדבת צבור ובאה מכל אותן שנאמר עליהם ירעו עד שיסתאבו לקיץ המזבח והיא הקרויה נדבת צבור ובאה מכל אותן שנאמר עליהם ירעו עד שיסתאבו.

¹ ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קלא סעיף א
² רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ד הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת הוריות

ואם כבר קרבו השניים ירעו הראשונים עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה, שאין הטאת הצבור מתה³, ולמה לא יקרבו עצמן נדבה שהרי זכרים הם, ויכולים להקרב עולות⁴. גזרה לאחר כפרה משום לפני כפרה.

דף ו:

ג. אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי ... על שם אחיהם יקראו בנחלתם לנחלה הוקשו ולא לדבר אחר

שבת מנשה⁵ ואפרים אינן חשובין כשני שבטים לענין קקבן העלם דבר, אלא שניהם שבת אחד.

ד. חמש חטאות מתות ולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה וחטאת שנתכפרו בעליה וחטאת שעברה שנתה ואי אתה יכול לומר ולד חטאת בצבור שאין צבור מפרישין נקבה ואי אתה יכול לומר תמורת חטאת בצבור שאינ תמורה בצבור ואי אתה יכול לומר חטאת שמתו בעליה בצבור שאין צבור מתים

כבר התבאר במסכת נזיר דף כה. שיש דינים בקרבן חטאת⁶ מה שאינן בכל הקדשים, ודינים אלו אין להם טעם ולא דרשינא להו מקראי, אלא כך נאמרה לו למושה בסיני וכך באה הקבלה דור מדור עד משה רבינו והוא מסר לנו הלכות אלו וכך שמענו מפי משה מפי הגבורה. ואלו הם חמש חטאות

³ קצת צ"ע אמאי קרי ליה חטאת צבור הא בעבודת יוה"כ ה יג חשיב ליה חטאת שותפים. ואפשר דכיל ותני כיון דאיירי אף בשעיר ושעיר ודאי הוי דציבור וכיון שאין נ"מ לענין זה בין דרבים לבין דציבור כתב לפי הרוב.

⁴ שחטאת יחיד אינה יכולה להקרב עולה שהרי נקבה היא ואין עלוה נקבה, ואי אפשר להורידה להקריבה לשלמים.

⁵ רמב"ם הלכות שגנות פרק יג הלכה ב

⁶ ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קלא סעיף א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

המתות⁷ א. "ולד חטאת" כלומר שהפריש נקבה לחטאתו ונתעברה וילדה קודם שהקריבה, דבשארי קרבנות נתפס הולד בקדושת האם ובחטאת מתה ב. "תמורת חטאת" כלומר שהמיר החטאת על בהמה אחרת, ובשארי קדשים כתיב: והיה הוא ותמורתו קדש ובחטאת תמות ג. "חטאת שמתו בעליה" וחטאת שמתו בעליה קודם הקרבנה, דבשארי קדשים מקריבין לאחר מותו ובחטאת תמות ד. "חטאת שנתכפרו בעליה", כלומר וחטאת שאברה וקיפרו הבעלים באחרת ואח"כ מצאנה תמות. ה. "חטאת שעברה שנתה". כלומר שהקדישה לחטאת קודם שנתה כדין וקודם שהקריבה עברה שנתה ונאברה אף שנמצאת קודם שהקריב חטאת אחרת תמות

וכיצד הן מתות לא שיהרגם בכלי או בידו אלא יכניסם לבית ונועל עליהם עד שימותו, ודברים אלו כולם מפי משה רבינו נשמעו.

אין כל הדברים אמורים אלא בחטאת יחיד בלבד, אבל חטאת צבור שאברה ונמצאת אחר כפרה בין ראויה בין אינה ראויה תרעה עד שיפול בה מום ותמכר ויפלו דמיה לנדבה, ואין אתה יכול לומר בחטאת צבור ולד או תמורה או שמתו בעליה, שכל קרבנות הצבור זכרים ואין הצבור עושין תמורה כמו שיתבאר ואין כל ישראל מתים.

וכל זאת בחטאת וכמו שקבלנו ממשה רבינו בחמש חטאות המתות כמו כן קבלנו ממנו שבאשם רועה. רק לא כל הדברים מצויים באשם, שולד אשם אין שהאשם אינו בא רק מן הזכרים, רק בתמורה משכחת לה ולד שהמיר על נקבה וילדה דדינה ג"כ לרעייה.

אבל⁸ אשם ודאי⁹ שמתו בעליו, ושכפרו בעליו, מדין תורה ירעה עד שיפול בו מום וימכר ויפלו דמיו לנדבה¹⁰, שכל שבחטאת תמות באשם ירעה עד שיפול בו מום ויפלו דמיו לנדבה. וכל זה הלכה למשה מסיני.

⁷ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ד הלכה א

⁸ רמב"ם שם הלכה יד

⁹ וכן באשם תלוי ועיין או"ש ומרכה"מ שם

¹⁰ אמר קרא הוא בהוייתו יהא וקרא לאקולי אתי דדי בניתוק בעלמא וה"פ הוא בהווייתו תהא כלומר כשהוא בהווייתו אסור לשנותו לקרבן עולה, אבל כשאינו בהווייתו כמו כשניתקו כשר לעולה. ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קלב סעיף ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

ואשם תלוי¹¹ מדין תורה¹² יכול להקריבו עולה וגזרו חכמים שיהיה דינו כאשם ודאי כדי שלא יבוא להקריבו עולה גם אם לא מתו או נתכפרו בעליו.

הדרן עלך הורו בית דין

פרק שני הורה כהן משיח

א. הורה כהן משיח לעצמו שוגג ועשה שוגג מביא פר שוגג ועשה מזיד מזיד ועשה שוגג פטור שהוראת כהן משיח לעצמו כהוראת ב"ד לצבור

נאמר בפרשת ויקרא (ד פסוק ג - יב) אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים לה' לחטאת. והביא את הפר אל פתח אהל מועד לפני ה' וסמך את ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני ה'. ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא אתו אל אהל מועד. וטבל הכהן את אצבעו בדם והזה מן הדם שבע פעמים לפני ה' את פני פרכת הקדש. ונתן הכהן מן הדם על קרנות מזבח קטרת הסמים לפני ה' אשר באהל מועד ואת כל דם הפר ישפך אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד. ואת כל חלב פר החטאת ירים ממנו את החלב המכסה על הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב. ואת שתי הפלית ואת החלב אשר עליהן אשר על

¹¹ מרכה"מ שם

¹² ודעת תוס' ד"ה שחטו שכל אשם שכיפרו בעליו עומד לעולה מדין תורה רק גזרו חכמים שלא יקרבוהו עולה שמא יעשו כן אף קודם שכיפרו בעליו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת הוריות

הַפְּסָלִים וְאֵת הַיִּתְרֵת עַל הַפֶּבֶד עַל הַפְּלִיזוֹת וְסִירְנָה. פֶּאֶשֶׁר יוֹרֵם מִשׁוֹר זָבַח הַשְּׁלָמִים וְהַקְטִיִּרִם הַפֶּהֶן עַל מִזְבֵּחַ הָעֹלָה. וְאֵת עוֹר הַפֶּר וְאֵת כָּל בְּשָׂרוֹ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל כְּרָעָיו וְקִרְבּוֹ וּפְרָשׁוֹ. וְהוֹצִיא אֶת כָּל הַפֶּר אֶל מַחוּץ לַמִּחְנֶה אֶל מְקוֹם טָהוֹר אֶל שַׁפְּךְ הַדָּשָׁן וְיִשְׂרָף אֹתוֹ עַל עֵצִים בָּאֵשׁ עַל שַׁפְּךְ הַדָּשָׁן וְיִשְׂרָף.

פ

ממה שנאמר לְאֲשַׁמֵּת הָעֵם לַמְדוֹ חֲכָמִים שִׁכְחָן גְּדוֹל הַמְשׁוּחַ בְּשֶׁמֶן הַמְשַׁחַה הָרִי הוּא כְּעֹבֵר וְאִם הוֹרָה בְּשִׁנְיָה בְּדַבַּר שְׂוֹדוֹנוֹ כִּרְתָּ וּשְׁנִינָתוֹ חֲטָאת מִבֵּיא פֶר וְזוֹרֵק דְמוֹ עַל הַפְּרוּכֹת וּמוֹבַח הַזֹּהֵב כִּפֶּר הָעֵלֶם דַּבַּר שֶׁל עֹבֵר וְהוּא הַנִּקְרָא "פֶּר כֹּהֵן מְשִׁיחַ".

וכך הלכתו כל שגגה¹³ שההדיוט מביא עליה חטאת הקבועה כשבה או שעירה, אם שגג בה כהן משיח מביא פֶר, אך נשתנה כהן משיח לא רק במין קרבנו אלא גם באופן חיובו.

שאינ כהן משיח מביא פֶר על שגגתו כשחטא בשגגת המעשה לבר כגון שסבור על חלב ששומן הוא ואכלו פטור אלא חיובו הוא רק כשטעה בהוראת עצמו, כגון שהורה שחלב זה מותר ואכלו, ועשה מעשה בשגגת הוראתו לברכה, והיא שיהיה חכם מופלא שנאמר אִם הַפֶּהֶן הַמְּשִׁיחַ יִחַטֵּא לְאֲשַׁמֵּת הָעֵם הָרִי מְשִׁיחַ כְּעֹבֵר מִהַ עֹבֵר שֶׁהֵן בֵּית דִּין אֵינָן חַיִּיבִין בְּקִרְבָּן עַד שִׁיחֵיו חֲכָמִים רְאוּיִין לְהוֹרָאָה וַיִּטְעוּ בְּהוֹרָאָה, וַיַּעֲשׂוּ הָעוֹשִׂים עַל פִּיהֶם וַיִּזְרוּ לְבַטֵּל מִקְצֵת וּלְקַיֵּם מִקְצֵת, כִּךְ הַמְּשִׁיחַ בְּכָל הַדְּרָכִים הָאֵלֶּן.

אולם אינו ממש כציבור שציבור כבר התבאר לעיל דף ג. שהוראה תלויה בבית דין ומעשה תלוי בקהל כלומר שבית דין חייבין להביא פֶר העלם דבר של ציבור ואף על פי שלא עשו הן בעצמן מעשה, שאין משגיחין על עשיית בית דין כלל בין עשו בין לא עשו אלא על הוראתן בלבד, ושאר העם פטורין מן הקרבן ואף על פי שהם העושים, מפני שתלו בבית דין. אך כהן משיח אינו חייב אלא אם עשה מעשה בהוראת עצמו ואינו חייב כלל על אחרים שעשו בהוראתו¹⁴.

¹³ רמב"ם שם טו הלכה א

¹⁴ ערוך השולחן העתיד הלכות שגגות סימן רכט סעיף ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

כיצד כהן¹⁵ משיח שטעה בהוראה לעצמו, ודימה שהזורק מרשות לרשות בשבת מותר וזרק מרשות לרשות והוא תולה בהוראתו לעצמו, כשיודע לו חטאו יביא פר להטאת.

אבל אם לא תלה בהוראתו אלא שנג זורק בשגגה, או שתלה בהוראתו ולא היה חכם מופלא, או שעקר כל הגוף בהוראתו לעצמו, וכדרך שהתבאר לעיל דף ד. בהוראת בי"ד, או ששנג בהוראתו לבטל מקצת ולא עשה והוא סומך על הוראתו אלא עשה בשגגה אחרת, וכגון שהורה לאכול חלב הקיבה כולו, ואכל חלב הקיבה והוא לא ידע שהוא חלב קיבה, ששגגתו לא מפני ההוראה, וכדרך שהתבאר לעיל דף ב. או שהיה מזיד בהוראה ושנג במעשה, וכל שכן שהיה שונג בהוראה ומזיד במעשה¹⁶, הרי זה פטור מקרבן כלל, שדינו להוראת עצמו כדין הקהל להוראת בית דין לכל דבר.

ב. שהורה ושכח מאיזה טעם הורה ובשעה שטעה אמר הריני עושה על דעת הוראתו דמהו דתימא כיון דאילו מתידע ליה [שמא] הדר ביה כמזיד דמי ולא לחייב קמ"ל

הורה לעצמו¹⁷ ושכח מאי זה טעם הורה ובשעת מעשה אמר הריני עושה על דעת הוראתי למרות שלכאורה יש לחשבו כמזיד במה שמיהר לעשות ולא המתין עד שיזכור טעם הוראתו, וקרוב הדבר שהיה חוזר בו שהרי באמת טעה בזה, בכל זאת דינו כשונג והרי זה מביא פר הטאת¹⁸.

¹⁵ רמב"ם שם הלכה ב

¹⁶ וברמב"ם לא הוזכר דפשיטא וכ"ש הוא.

¹⁷ רמב"ם שם

¹⁸ הטעם נ"ל דכל שונג ג"כ קרוב למזיד הוא, ודין זה לא שייך בהוראת ב"ד כיון שהמעשה באחרים משא"כ במשיח שהמעשה בעצמו. ערוך השולחן שם סעיף ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

